

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N°. 235.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACTIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administrație. Prețul după tarif și învoială.

Manuscrisele nu se înnapoiază.

Odiunt quia metuant.

(v. mol.) Un ziarist străin, care și-a luat osteneala să studieze mai de aproape firea și inclinările poporului maghiar, cât și ale celui român, a rămas nedumerit în fața unui fenomen pe care nici cum nu și l-a putut explica.

Din conversațiile dese, ce le-a avut cu conștătenii noștri maghiari s'a convins, că toate straturile sociale ale acestui popor sunt stăpânite azi de-o ură sălbatică împotriva noastră a Românilor.

Din contră la poporul român, care ar avea mai mari motive de ură — nu a întâlnit nici pe departe acel antagonism de rasă cum e de pildă la Irlandezi.

Observația ziaristului străin e corectă. Cel-ce nu trăiește în ținuturi curat românești nu-și poate face ideile, despre efuziunile de ură și de intoleranță a Maghiarilor, cari au înfiorat până și sufletul nevinovat al copiilor de 4—5 ani.

Un proprop român dintr'un orașel unguresc îmi povestește, că într-o zi nepoțelul lui de 5 ani a venit acasă și i-s-a plâns, că copilul unui măestru ungar din vecini nu vrea să se joace cu el, pentru că a zis ungurașul:

— Eu sunt maghiar, iar tu ești numai un valah.

Și exemple de felul acesta sunt nenumărate.

Să-mi spună ori care intelectual român, dacă a auzit vreodată, fie și numai în cadrele unei conversații intime dintre Români asemeni expresiuni pline de ură, de dispreț și de aroganță îndreptate față de poporul maghiar?

Admit, că mentalitatea românului, felul lui de-a fi, de a-și petrece, de-a să însuflești, nu se potrivește de loc cu a maghiarului. Trebuie să fi petrecut cineva mulți ani în societatea maghiară, ca să se obișnuiască cu felul sgomotos și autoritativ al acestor oameni.

Deosebirea aceasta esențială între mentalitatea Românului și a Maghiarului e pentru noi o forță de conservare de-o valoare netăgăduită.

Ea explică în mare măsură așa numitul nostru escluzivism social, de care se plâng Maghiarii.

Tot ea explică și nostalgia aproape neînfrănabilă a intelectualilor români din orașele ungurești, după societate exclusiv românească. De aici însă și până la ura de rasă e mult.

Ziaristul străin are dreptate când afirmă, că Românii deși ar avea mai multe motive nu urăsc pe Maghiari. Șicanele administrative, manifestările de intoleranță a societății maghiare, sau grațiositățile presei maghiare șoviniste întunecă pe un moment seminătatea naturală a Românului. Unii mai cu temperament își strâng pumnii amenințator, când aud despre o nouă volnicie. Dar masa mare rămâne liniștită și își găsește mângăiere într'un fatalism religios, plin de resemnare și de credințe în voia Celui de sus, care le va întoarce toate odată înspre mai bine. Cu atât mai nejustificată ni se pare ura Maghiarilor față de noi.

Până la un grad oarecare o am putea atribui lipsei de conștiință și de responsabilitate a unei părți a presei maghiare, care de zeci de ani, cu o stăruință vrednică de o cauză mai bună, își învenimează publicul cetitor cu otrava șovinismului celui mai neînfrănat.

Ce sunt păcatele unui Danew față de neamul său bulgar, în raport cu păcatul mare al presei maghiare față de propriul său popor, a cărui judecată împiedică o tulbură în continuu, așăzându-i patimile și înfricându-l cu fanteamele primejdiei naționaliste.

Activitatea dezastroasă a presei maghiare însă nu explică totul. Am meditat mult asupra acestei chestiuni și am ajuns la convingerea, că adevărata cauză a urei e cuprinsă în cuvintele din fruntea acestor șire: *odiunt quia metuant*. Ne urăsc, fiindcă se tem de noi. Iată adevărul în toată golăitatea lui.

Vitalitatea puternică, calitățile intelectuale latente ale neamului nostru, însemnatele progrese culturale economice și chiar politice ce le-am realizat în ciuda împrejurărilor neprielnice, chiar ostile, unei dezvoltări normale sunt suficiente, ca să pună pe gânduri pe cei ce și-au făcut socoteala fără birș, când și-au pus de gând să ne desfințeze naționalicește.

Temerea aceasta mioapă isbucnește cu o putere mai elementară de câteori o parte sau alta a neamului nostru românesc, dismembrat sub atâtea stăpâniri, are de-a înregistra vre-o reușită deosebită. Cât venin, câtă îngâmfare neputincioasă se varsă din presa maghiară, de când România s'a scuturat de lanțul cu care era legată de politica oficială a Austro-Ungariei, infiltrată de spirit unguresc, și a început să facă o politică mai deamă de ea și de puterile de cari dispune!

E bine să știm acest lucru. *In calea grea și spinoasă spre o soartă mai bună, ura și injuriile lor ne vor fi cel mai sigur semn, că de fapt ne întărim, ne lumindăm și că mergem înainte.*

Nu se statifică notarii. Știrile mai noi anunță, că guvernul a abandonat proiectul fostului primministru Lukács, referitor la statificarea corpului notarial. Astfel acest obiect al programului ministerului de interne se ia de la ordinea zilei. Cauza nu este cunoscută, cu toate că Tisza a făcut mare târâbolu cu chestiunea notarilor, accentuând, că în cadrul proiectului de statificare li se vor regula și competențele de salar.

Referitor la aceasta se asigură acum, că regularea se va face în cadrul bugetului pe 1914 prin o lege specială.

Iarăși principiul Monroe.

»Associated Press« scrie, că Anglia se ocupă cu ideea de-a înființa pe insulele Bermuda o bază solidă pentru flota sa. Aceasta stă în legătură cu faptul, că guvernul englez a examinat proiectele americane referitoare la apărarea vapoarelor, ce vor trece prin canalul Panama. Se crede, că Anglia vooeste să asigure comunicația navală engleză în canalul Panama, cum a făcut același lucru în Mediterană. Este probabil, că celelalte state maritime vor urma exemplul Angliei față de navigațiunea prin canalul Panama. Dar aceasta iarăși scoate la iveală cunoscutul principiu Monroe și e posibil, ca în urma acesteia să se facă o schimbare în acest punct a politicii americane de externe și în ce privește flota.

Conferența de pace dela București.

Intervenția Puterilor. — În ajunul încheierii păcii.

Eri seara după apariția ziarului am primit dela corespondentul nostru din București următoarea telegramă express, pe care am și publicat-o în o parte a ediției noastre:

București, 5 Aug. (Tel. esped. orele 4 p. m.) Probabila soluție a conflictului greco-bulgar este înjumătățirea județului Cavalla revenind portul Cavala Grecilor. Semnarea preliminarilor se va face probabil chiar azi.

Când scriem aceste șire încă nu ne-a sosit confirmarea oficială a semnării preliminarilor păcii. Se poate că încheierea păcii a suferit o amănare oarecare, dar ea nu va întârzia mult, căci dorința tuturor delegațiilor este să încheie cu orice preț pacea și încă într'un mod ca să se evite un amestec ulterior al Europei.

Din constăturile și întrevederile între delegații români, bulgari, greci, sârbi și muntenegreni, cari au avut loc eri după prelungirea suspensiunii de arme, rezultă că prin înțelegerea dela București Grecii vor căpata portul Cavalla, care e locuit în majoritate de Greci. Teritoriul până în apropierea Cavalei va reveni însă Bulgarilor. Dacă și Sârbi vor fi convinși să renunțe definitiv la orașul Strumița în favorul Bulgarilor, nimic nu va mai sta în calea păcii.

Nu greșim, dacă constatăm că deciziunea asupra Cavalei se datorește în mare parte atitudinii hotărâtoare a României.

București 5 August.

Eri după amiază a avut loc o importantă constătură între delegațiile română, greacă, sârbă și muntenegreană. D-l Titu Maiorescu a făcut cunoscut delegațiilor aliate, că plenipotențiarul Austriei și al Angliei i-au comunicat o notă verbală din partea guvernurilor respective, prin care este înștiințat, că în ce privește chestiunea Cavalei ele își rezervă dreptul de a revizui hotărârea ce se va lua în pacea dela București.

D-l Maiorescu a adăugat, că probabil și alte puteri vor comunica același lucru, apoi a solicitat din partea delegațiilor aliate toată bunăvoința

pentru ca o înțelegere să se poată face și a sfătuit amicalmente la moderațiune pe cât posibil în pretențiuni pentru ca astfel pacea dela București să poată fi o pace definitivă.

D-l Venizelos, primul ministru grec, a răspuns că d-sa ia act de intervenția Puterilor dar nu poate da nici un răspuns deoarece așteaptă o telegramă din partea M. Sale Regelui Greciei.

D-l Passici, primul ministru sârb, a declarat, că Serbia consideră că față de sacrificiile mari pe cari le-a suportat în acest război, concesțiunile făcute sunt suficiente. Serbia dorește să încheie o pace definitivă la București și face toate eforturile pentru aceasta. Serbia însă nu poate renunța la Strumița și Radovița, întru cât Strumița mai ales pe lângă alte considerațiuni este și în apropierea liniei ferate de lângă Vardar și nepredarea ei ar putea pune în pericol această linie. Serbia nu caută să profite de situațiunea Bulgariei și nu urmărește să exploateze această situațiune. Bulgaria însă, deși a fost învinsă în acest război, va rămâne tot mai mare decât celelalte State balcanice.

A luat apoi cuvântul dl Vucotici, primul ministru muntenegrean, care a declarat, că și Muntenegru a făcut sacrificii. Fiind solicitat de Serbia, Muntenegru s'a grăbit să-i dea ajutor în acest război după urma căruia a avut un număr însemnat de morți fie în luptă fie din cauza holerei. Pentru toate aceste sacrificii Muntenegru va primi dela Serbia compensațiuni teritoriale, așa că este drept ca Serbia să primească un teritoriu mai mare, mai ales că sacrificiile ei de război au fost considerabile.

Constătură s'a terminat rămânând impresiunea, că toată lumea este înșuflețită de dorința, ca pacea să fie încheiată și ca ea să fie definitivă.

În ședința plenară de azi d-l Maiorescu va sfătui delegațiunea bulgară să cedeze Cavalla Greciei. Tot în ședința de astăzi se va comunica și intervenția făcută de Puteri pe lângă guvernul român. Este probabil, ca în protocolul ședinței de astăzi, se va trece faptul, că s'a luat cunoștință despre această intervenție.

După cum s'a spus, înțelegerea sârbo-bulgară nu mai prezintă dificultăți mari. Este însă adevărat că Bulgaria ar fi dorit ca unele puncte să rămâie și ele sub rezerva unei revizuirii a Puterilor.

Scrișoare din București.

— 23 Iulie v. 1913.

Un botez în campanie.

Eri s'a petrecut în apropierea Capitalei următorul fapt neobișnuit și plin de frumusețe:

Împrejurul Bucureștilor, între trupele cari staționează, se găsește și regimentul 74 infanterie de rezervă. Printre voinicii, cari au răspuns la chemarea țării se găsește și rezervistul Matei Petre; el a venit printre cei dintâi oameni și se găsea acum, împreună cu regimentul, aproape de comuna Tunari.

Nevesta lui Matei Petre, găsindu-se la o mică depărtare de Tunari și aflând că bărbatul său e acolo, a plecat într'una din zile să-l vadă. Nu-i venea de loc ușor să facă acest drum, de o vreme era însărcinată în ultima lună. Dorința de a-și vedea bărbatul însă a făcut-o să lase la o parte orice socoteală și să plece.

A ajuns cu bine femeea, a stat de vorbă cu Matei Petre, dar când să plece, au apucat-o durerile nașterii și a rămas pe loc.

A născut, după câteva ceasuri, un băiat viol, în sunetul trompetelor și în ordinele pe cari le dedeau ofițerii.

vedea că fiul lor e îngrijit de M. S. Regina.

După botez, d. colonel Dragalin a trimis următoarea telegramă:

Majestății Sale Regina României.

În numele ofițerilor și ostașilor regimentului 74 infanterie de rezervă, depun la picioarele Majestății Voastre, respectoasele lor mulțumiri pentru darul trimis fiinului lor Ioan Dragalin, fiul rezervistului Matei Petre, al cărui botez s'a făcut astăzi.

Actul de înaltă bunăvoință al Majestății Voastre a făcut să tresale de entuziasm plepturile ostașilor și populațiunii de aci, pentru nobila și generoasa lor Regină, pentru cea mai dulce mamă, — a răniților.

Să trăiască Majestatea Sa Regele, șeful suprem, a cărui conducere bărbătească și înțeleaptă a dus România la libertate, mărire și înălțare.

Să trăiască Majestatea Voastră, să trăiască Dinastia, — de care tot românul e legat prin iubire și recunoștință.

Colonel, I. Dragalin.
comandantul brigădei 29-a infanterie de rezervă.

Cum a fost prinsă brigada bulgară la Ferdinandovo.

Un medic militar bulgar, care a fost făcut prizonier la Ferdinandovo, a dat »Universului« următoarele amănunte cu privire la împrejurările, în cari a fost capturată brigada bulgară:

Cavaleria română, îndată ce a trecut pe teritoriul bulgăresc, s'a îndreptat spre Ferdinandovo, unde a ajuns, spre marea surprindere a bulgarilor, după un marș de o zi. Prima armată bulgară, comandată de generalul Kotinceff, prinse ordin din partea statului major să atace aripa dreaptă a armatei sârbe spre a intra în vechea Serbie, la Nord. Jumătate din această armată, comandată de generalul Hritoff, a ocupat la o puțină vreme în urmă localitatea Kneajewatz, cu divizia 5-a.

Divizia 9-a bulgară, compusă din aproape 20.000 oameni și comandată de generalul Cereacoff, a trecut munții Balcani pe la punctul Sf. Nicolae și după două zile s'a oprit la distanță de 20 chil. de Piro.

A doua armată, venind dinspre Taribrod, se îndreptă și ea spre Piro. Localitatea trebuia să cadă în mâna bulgarilor, când generalul Kotinceff primește ordin să se retragă imediat din vechea Serbie și să pună stăpânire pe linia ferată, strategică Boicnowski-Bistrița-Mezra spre Sofia. Linia însă fu-

sese luată în stăpânire de cavaleria română de sub comanda generalului Bogdan.

Când cavaleria română i-a simțit pe bulgari, i-a înconjurat și brigada 9-a s'a predat. Soldații din această brigadă, înainte de a se preda, au omorât pe câțiva ofițeri ai lor și pe alții i-au alungat. Predarea s'a făcut fără nici un fel de împotrivire, fără să se tragă un foc.

Cealaltă armată s'a retras într'o goană ne bună și disperată, alergând spre Sofia și risipindu-se spre Macedonia.

Doctorul bulgar a fost prins și el. I s'a dat drumul la puțină vreme în urmă, în condițiuni deosebite de cele puse ofițerilor, întrucât el, ca medic, nu lupta. Chipul în care a fost tratat de soldații români l'a impresionat în modul cel mai plăcut; foarte puternic l'a impresionat de-asemenea operațiunile cavaleriei române, care i-a prins pe neașteptate și fără să le mai lase chip de scăpare.

Prin luarea liniei strategice în stăpânire de către armata română, situația armatei bulgare a devenit foarte rea; operațiile armatei vrășnăse au fost paralizate cu totul în regiunea dintre Niș și Piro.

Dorința generală însă este ca întreaga chestiune să fie lichidată aci, ca pacea care va fi semnată la București să fie definitivă.

Rolul României.

Ziarul oțoles „Politique” publică azi un remarcabil articol, din care vă dau în traducere următoarele pasaje:

»Rolul României, până acum, nu a fost decât de a da sfaturi, a exprima dorinți, de a pune tuturor înaintea ochilor, necesitatea imperioasă, ineluctabilă, absolută a păcii și a demobilizării.

Se poate ca la un moment dat România să fie forțată de a insista într-un mod mai vișuros cu sfaturile sale.

Ea nu o dorește și de aceea azi dimineață România a propus și conferința a acceptat să prelungească suspendarea armelor pe încă 3 zile.

În timpul acestui nou interval, conferința va trebui să ajungă la un capăt. Ea va ojunge.

Nimeni, nici cele 5 națiuni reprezentate la conferință, nici cele 6 mari Puteri, nici toate statele lumii nu ar putea accepta ideea unei reluări a ostilităților și prelungirea unui războiu, care în ultimele timpuri devenise un carnagiu.

De altfel importanta chestiune, care interesează marile Puteri, aceea a invaziei turcești în Tracia nu va putea fi pusă la ordinea zilei în mod serios, decât după încheierea păcii din București.

Pentru toate aceste motive și de asemenea pentru a evita o intervenție, care în momentul de față, pare a se desemna și care, în tot cazul va fi în curând un fapt, în ceea ce privește unul din punctele pe cari conferința trebuie să le rezolve, posesiunea faimosului oraș Cavalla, cu bogatele sale plantațiuni de tutun — pacea nu numai că trebuie să se încheie, dar trebuie să fie încheiată imediat.

Trebuie să sperăm, că în două zile cel mai târziu, toate chestiunile pe cari trebuie să le rezolve conferința din București printr'un singur și unic tratat, vor fi deasemenea tranșate.

Știri diferite.

Până în prezent s'au organizat în mod complet în noul teritoriu românesc trei vămi: prima la Silistra, a doua la Turtucaia și a treia la Balcic. În cursul acestei săptămâni se va înființa vama Dobrici și sucursala Caverna.

— Prințesa Maria a îndemnat pe doamnele din societatea înaltă să ia măsuri pentru a se trimite pe câmpul de operații cât mai mari cantități de tutun, deoarece soldații duc mare lipsă de el. De asemenea prințesa a luat inițiativa pentru trimiterea de căldări în care soldații să fiarbă apa înainte de a o bea, ca astfel să se împiedece întinderea epidemiei.

Comitetul central dela Camera de comerț a remis prințesei Maria, prin intermediul d-nei N. Xenopol, suma de 1000 lei pentru cumpărarea de țigări.

Ministerul de comerț a strâns în grabă suma de 570 lei. Cu această sumă s'au cumpărat 130.000 de țigări, pe cari ministerul le va remite direct trupelor române din Bulgaria.

Deputațiune militară franceză în Petersburg.

Duminecă după prânz a sosit în Tarscoie-Selo delegațiunea militară franceză, condusă de șeful statului maior al Franței, generalul Joffre. De aici deputația a plecat la Petersburg, unde a făcut vizită la ministerul de războiu și la statul maior al armatei.

Noua orientare politică a României.

de Florea G. Maior.

Marele ziar berlinez »Vossische Zeitung» din 29 Iulie publică următorul articol al colaboratorului nostru:

Pentru a ne da seama de cauzele cari au determinat intervenția României în conflictul balcanic e necesar să aruncăm o scurtă privire asupra politicii interne a regatului român.

România a fost cărmuită până acum de două partide puternice: liberal și conservator. Crearea partidului liberal se poate atribui influenței culturale franceze. Intemeiatorii săi C. A. Rossetti și I. C. Brătianu au stat mai mult sub influența ideilor liberale ale revoluțiunii franceze.

Reîntors din Germania întemeiește renumitul profesor de filosofie Titu Maiorescu prin anul 1863 o societate literară »Junimea» care avu o mare in-

fluență asupra culturii românești. Din această grupare de intelectuali se desvoltă mai târziu partidul conservator de sub conducerea marelui bărbat de stat Petru P. Carp. După războiul victorios din 1877 contra Turcilor, României se văzură înșelați în așteptările lor prin răpirea de către Ruși, a Basarabiei.

Pentru a salva existența periclitată a statului român, inaugurează P. P. Carp politica apropierei de Austria și Germania. Armata fu pregătită cu îngrijire în speranță ca mergând cu Austriacii până la Chiew, României să recâștige după isbândă Basarabia. Până în ziua de azi România a urmat cu sfințenie politica austro-germană și favorizată printr'o pace îndelungată luă țara un avânt uriaș. Mai bine de două decenii domină școala junimistă în literatura românească. Cu timpul însă se produse o stagnare; conducătorii, parte muriseri, parte se aruncaseră în vâlmașagul luptelor politice.

Alianța cu România, nu împiedecă însă cătuși de puțin pe Austriaci să lase pradă cele 3/2 milioane de Români ardeleni persecuțiunilor guvernelor maghiare. Tot astfel se încercă în Bucovina o rutenizare a Românilor de sub stăpânirea austriacă. Așa că în curând înțeleseră românii din Monarhia dualistă, că nu mai era nimic de nădăjduit nici dela București și nici din partea Vienei și tot mai aprigă se înteeți lupta în contra jugului apăsător al guvernelor oligarhice maghiare.

Lupta disperată de cealaltă parte a Carpaților, în care și marea sărăcie a țaranului din interior, fură tema unui nou curent în literatura română.

În anul 1904 întemeiește renumitul istoric Nicolae Iorga, un om de o uriașă putere de muncă, revista »Sămănătorul» și o întreagă pleiadă de scriitori ca: G. Coșbuc, O. Goga, St. O. Iosif, I. Slavici, etc. ridicară glasul lor pentru țărani de dincolo și de dincoace de Carpați. Succesul fu nespus de mare și o legătură tot mai strânsă se țesu între Români liberi și frații lor de sub stăpâniri străine.

Din această școală literară luă naștere un al treilea partid cel naționalist-democrat, care protestă cu energia contra indiferenței bărbaților de stat români față de Români subjugăți și care cerea drepturi pentru clasa țărănească din năuntru.

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, al cărei întreg suflet era Nicolae Iorga, sprijini din răputeri lupta culturală a românilor de peste hotare.

După marea revoluțiune țărănească din 1907 N. Iorga intră în Parlament, și marele său talent oratoric precum și înalta competență a marelui savant fură pretutindeni recunoscute.

Problema politicii externe era extrem de dificilă. Strânsă între două mari puteri și neputând avea simpatii pentru nici una din ele, România se văzu silită să se înarmeze cât mai bine, pentru ca în unire cu unul să cadă asupra celuilalt adversar.

Sfârșitul Rusiei îl amănau profeții mincinoși de la un om la altul. Pe de altă parte situația internă a Austro-Ungariei nu era cu mult mai bună și părea din ce în ce mai riscată angajarea într'o luptă dintre cele două puteri, al cărei sfârșit nu se putea prevedea.

Ca unul din cei mai buni cunosători al situațiunii din Balcani și ca istoric al Imperiului Otoman pledă Nicolae Iorga încă din anul 1906 pentru o confederațiune balcanică sub conducerea României.

În București însă se desconsidera puterea statelor balcanice și zadarnic arată N. Iorga, că și României sunt un popor balcanic. El insistă încotinu pentru ca România să caute să joace rolul ce i-se cuvenea, aci în peninsula și demonstrează pericolul unei alianțe cu țări mai mari și mai puternice decât ea. României însă considerară afirmățiunea, că și ei ar fi un popor balcanic drept o insultă, căci Parisul, Berlinul și Viena, li se părea tuturorora mult mai apropiate decât Belgrad, Atena și Sofia. Pe lângă aceasta ceilalți oameni politici din București ignorau cu desăvârșire importanța militară și economică a micilor state de la sud.

N. Iorga însă nu se descurajază și continuă lupta fără preget. În vara anului 1912 fu primit într'o lungă au-

diență de M. S. Regele Carol, în care propuse întemeierea în București a unui institut Balcanic. Prin aceasta Bucureștiul era să devină Metropola culturală a întregului Orient. M. S. Regele sprijini cu toată căldura acest proiect și pentru înfăptuirea lui acordă protecțiunea sa și sprijinul material.

Când deci isbucni în toamna aceluiași an, de-odată războiul, armata era perfect pregătită de luptă, de cătră fostul ministru N. Filipescu, numai nu se știa ce atitudine trebuia să ia România față de noua stare de lucruri. Situațiunea internă era nespus de tulbure, o aprigă luptă se dădea între conservatori și liberali. În toată graba se puse capăt certurilor, P. P. Carp se retrase și vechiul său amic Titu Maiorescu, sprijini de gruparea conservatorilor-democrați de sub conducerea lui Tache Ionescu alătuă noul guvern.

La consfățuirile de la Palatul Regal fu chemat și Nicolae Iorga. El dovedi, că o ajutorare a Turcilor era neadmisibilă, căci România nu era să scoată castanele din foc pentru ei; din potrivă el recomandă o politică de expectativă și căutarea prietniei tuturor statelor din peninsula. Se luă deci hotărârea de a se obține pe cale pașnică linia strategică Turtucaia-Balcic absolut necesară. Toate bunele intențiuni se sfârșimă însă de intransigența Bulgarilor. În cele din urmă se obținu Silistra, ceiace pricinui o adâncă amărăciune pretutindeni. Petre P. Carp acuză pe prietnii său cel mai bun Titu Maiorescu de incapacitate, acesta declară însă în Senat cu mare încredere în viitor: »Noi nu am scăpat trenul, trenul nostru va sosi în curând!»

Prevederile sale s'au îndeplinit pe deplin și confederațiunea balcanică e ca și reîncheiată. Deviza României va fi: excluderea ori-cărei influențe străine din Peninsula Balcanică. De asemenea ea va veghia la menținerea unei păci trainice în Balcani, pe care o va chezași cu armata sa de două ori mai puternică decât a ori-cărui alt stat balcanic. În viitor Statul român nu se va alătura nici uneia din cele două mari triplice, numai relațiile cu Italia și Serbia vor fi păstrate cât mai strânse.

Masacrele din Balcani.

De vorbă cu un învățător aromân.

Învățătorul aromân Tașcu Popa Tănase, unul dintre cei 40 Români macedoneni refugiați la Giurgiu, a făcut corespondentului ziarului »Dimineața» următoarele declarațiuni:

Până a nu începe războiul dintre aliați am fost sub ocupațiunea sârbilor cari s'au purtat cât se poate de bine, fără să ne facă cele mai mici neajunsuri; începând războiul, sârbii au fost izgoniți de către bulgari și am trecut sub scutul acestora cari asemenea s'au purtat bine cu noi, însă nu tocmal ca Sârbii. Grecii, profitând de ocazie că bulgarii nu prea aveau armată în ținutul nostru, au găsit cu cale să-l ocupe ei, armatele bulgare nu au opus rezistență, iar grecii cu o armată de 10 mii de oameni au ocupat majoritatea Macedoniei românești. Odată cu intrarea lor în localitățile noastre, pentru noi a început o adevărată vieață de infern.

Armatele grecești cum ocupau vreo localitate, prima lor grijă era de a omorâ pe șefii autorităților, iar apoi li da foc din toate părțile. Așa în satul Oșan cum au intrat grecii, prima lor grijă a fost de a omorâ pe vicepreședintele eforiei române de acolo, d. Atanasie Stonebin, și voină a-și arăta mai mult sălbătăcie, i-au dat în bucași, aruncându-le pe ulișele satului. Și nu s'au mulțumit numai cu aceasta, ei au dat și foc satului. Chiar eu, spune d-sa, sânt victima ororilor grecești. Când grecii au ocupat localitatea Huma, unde eram învățător, mi-au dat foc casei mele și a primarului; au ars de asemenea arhiva și mobilierul școlii, iar eu ca prin minune am scăpat de el și prins ascunzându-mă prin muntii și păduri, pe unde am rătăcit câteva zile; din comuna mea au luat și 17 aromâni pe cari i-au făcut prizonieri și a căror soartă nu a cunoaștem; de asemenea au prins un mare număr de bărbați, femei și copii din acei cari nu au putut să se ascundă și i-au închis în biserică, având intențiunea de a le da foc. Dar în urma intervenției consulului român din Salonie, au fost puși în libertate.

Atrăgând atențiunea convectorului meu, că d-l Venizelos, primul ministru grec, a propus la București a se numi o comisie, care să facă o anchetă la fața locului pentru a se constata adevărul, d-sa mi spune:

»Mă miră foarte mult popunerea d-lui Venizelos, când știe foarte bine că chiar guvernul d-sale a numit o comisie compusă din: Colonel Mazarachis, președintele comitetului macedonean, grec din Atena și secretar al principelui Nicolae, guvernatorul Macedoniei grecești; Hristo Carajanos, un fost șef de bandă în ținutul nostru și acum numit de Greci căpitan de jandarmi și Iani Avgheros de asemenea un fost șef de bandă, care comisiune pe dată ce armatele grecești ocupau vreo localitate, chema pe primar, preot, învățător și notabili orașului și le comunica următoarele:

Pe viitor nu mai avoe să se numească Români; nici a vorbi limba românească și nici să nu îndrăznească să se salute în această limbă, întrucât de acum încolo sunt greci. Au ordonat a se închide toate școlile românești iar în biserici a impus a se sluji grecește. Au împărțit populațiunii această proclamațiune a lor, care se termină cu următoarea amenințare: Acei ce nu se vor conforma celor de mai sus, vor fi împușcați.

Din toate acestea, cred, că foarte bine se poate vedea ceea ce se petrece în ținuturile noastre și la ce grozăvii se dedau armatele grecești, chiar din ordinul guvernului.

Vedeți dar la ce orori și chinuri am fost supuși și ne mai putând răbda a trebuit să fugim, lăsându-ne familiile și gospodăria pradă urgiei, iar noi am luat drumul spre Sofia pentru a ne plânge la consulatul român. Acolo aflăm, că consulul nu mai este și atunci ne-am adresat consulului italian, căruia i-am arătat cele ce am pățit.

Exprimându-ne dorința de a veni la București, s-a intervenit la ministerul de externe român, și s-a dispus a ni se da ajutoare bănești, cari ni s-au dat și apoi am fost porniți cu trenul la Ruscuc pe unde am trecut Dunărea. Acum vom merge la București și vom arăta guvernului român tot ce pățim noi acolo cu speranța că se va lua măsuri pentru a se pune odată pentru totdeauna capăt acestor orori ce săvârșesc armatele grecești.

De-ale guvernantilor.

— Iarăș procesul Lukács-Dézy. — Procurorul își retrage apulul. — Acuză lui Pallavicini.

Iarăș a ajuns pe tapet faimosul proces panamist Lukács-Dézy și încă în două locuri și în două forme deosebite. S'a făcut la forul judecătoresc o dispozițiune prin care se finalizează procesul, fi-rește nu în favorul lui Lukács. De altă parte cele petrecute odinioară în jurul lui au dat anză unui conflict între doi matadori ai oligarhiei maghiare, între conții Tisza și George Pallavicini.

Cum se știe, procesul s'a sfârșit cu achitarea lui Dézy, de acuză, că ar fi calomniat pe fostul prim-ministru, atribuindu-i malversație de bani și numindu-l »cel mai mare panamist al Europei».

Procurorul a înaintat apel contra sentenței. Se credea, că curtea de apel, sau cum se zice pe ardelenște: tabla regescă, va afla o modalitate de-a schimba sentența și a rehabilita pe Lukács. Apelul a stat până acum neresolvit și se vede, că nici nu era speranță de-a se rezolvi în favorul lui Lukács, căci procurorul l'a retras.

Cu data de 3 Aug. c. procurorul Czárán a înaintat tribunalului din Budapesta o scurtă adresă, în care avizează tribunalul, că își retrage apulul și cererile de nulitate.

Cu aceasta s'a încheiat definitiv procesul care a răscolit atâtea patimi și a ridicat un colț al vălului, ce acopere liodășiile tainice ale guvernelor sistemului oligarhic ungar. Procesul s'a flnit, actele lui voluminoase (având greutatea peste 20 kgr.) vor fi acoperite de praș și roase de molii, dar amintirea lui va viia, și în luptele ce se vor da contra sistemului păcătos de azi, procesul Lukács-Dézy va fi citat întotdeauna ca o pată rușinoasă a stărilor de azi din Unguria.

Contele George Pallavicini în legătură cu procesul lui Lukács-Dézy a ridicat o gravă acuză contra lui Tisza. Contele Pallavicini a făcut aluzie la atitudinea lui Tisza în acest proces mai întâiu la banchetul dat în onoarea lui Vázsonyi, apărătorul lui Dézy, dar atunci expresiunile lui au fost enigmatice, încât numai cei inițiați le-au înțeles. Acum Pallavicini a pășit cu toată hotărârea. În Congregația de alaltăieri a comitatului Somogy, când se discuta

propunerea de-a se vota încredere lui Tisza și cabinetului său, Pallavicini s'a ridicat și între altele a spus următoarele:

»Contele Tisza a știut, că acuzele lui Dézy sunt juste, totuși a cercat să salveze pe prim-ministru, care a înstrăinat banii țării, în felul că s'a nisuit să influințeze pertractarea dela tribunal a la voit să înduplece și marlorii, ca să facă depozitiții favorabile lui Lukács».

Aderenții lui Tisza au rămas consternați față de aceasta acuză și țin întruniri, ca să decidă ce este de făcut? S'a răspândit știrca, că Tisza își va lua satisfacție pe cale cavalerescă. Se poate, dar sabia sau pistolul nu dovedesc nimic. Și, văzând că Tisza căt de mult a ținut la Lukács, publicul admite, ceea-ce a susținut Pallavicini în adunarea comitatenză din Somogy.

»Teritoriul locuit de Români».

Viena 24 Iulie v. 1916.

Domnule director.

Dați-mi voe să fac o rectificare articolului publicat în Nr. 157 al »Gazetei Transilvaniei» sub titlul: »Teritoriul locuit de Români». Autorul articolului indică numai o parte din Basarabia — aceea retrocedată de Congresul din Paris (1856) Moldovei și reincorporată de Rusia la 1878, cu o întindere de 12.000 Km. pătrați, ca fiind locuită de Români.

Adevărul este, că toată Basarabia, așa cum ea a fost răpădit de Rusia din trupul sârmanei Moldove la 1812, trebuie socotită ca teritoriu locuit de Români, căci pe întreaga întindere a Basarabiei dintre Prut și Nistru, și mai ales spre Nistru, Români locuiesc în masse compacte, vorbindu-și limba cu toată vitregimea timpului prin care au trecut, întocmai cum și-o vorbeau înainte de asta cu o sută de ani.

După Almanahul de Gota—suprafața întregii Basarabii este de 45.632 Km. pătrați cu circa 2 1/2 mil. de locuitori. Este deci vorba de un teritoriu de trei ori mai mare ca al Regatului Saxoniiei, și încăodată și jumătate așa de mare ca Belgia, locuit aproape numai de neamul nostru. Afară de aceasta mai este o întindere mare de țară dincolo de Nistru locuită de circa patru sute de mii de Români. Deci întreagă Basarabia trebuie socotită din punct de vedere etnic, ca țară românească, al cărui teritoriu adăogat la celelalte locuite de Români (după cum au fost indicate în Gazeta Transilvaniei) ne dă un total de peste trei sute de mii de kilometri pătrați — (cuprinzând pe toți Români, afară de cei din Serbia), — o întindere deci mai mare decât aceea a Regatului Italiei.

O Româncă din Basarabia.

Primul congres învățătoresc.

— Voci din public. —

Învățătorimea română din Ungaria se află azi în pragul unor încercări. Faima congresului general a pătruns lute în toate unghiurile locuite de români. Învățătorimea română ca înțelegătoare a rosturilor sociale și culturale, prin ținerea congresului înv. în zilele de 24 și 25 August n. a. c. în Cluj nizuște a creia o soartă mai bună pentru învățământul popular și pentru școala română. Învățătorii prin entuziasmul cald, de care astăzi sânt stăpâniiți, voesc o clarificare binevoitoare a multilelor probleme didactice, cari apasă greu în cumpăna intereselor mari românești. Școala românească, cultura românească, trebuie să-și aibă adepții săi binecunosători ai situațiunii. În învălmașala didactice, administrativă școlară de azi învățătorimea română trebuie să-și refacă gândirea, trebuie să chibzuiescă cari anume ar fi căile cele mai potrivite, mai ușurătoare în situațiunea în care ne aflăm. Au trecut vremurile când ori-ce schimbare de front se făcea în învățământ, învățătorii rămănea o masă rece, când ori-ce injurii se deslănțuiau asupra c-pului dascălimi dintr'o parte sau din alta, învățătorii păreau că se învâlu în mantia neinteresării.

Și de ce oare această apatie în șirurile învățătorimei române? Mărturisesc sincer și fără încunjur: Pușina pregătire a învățătorilor vechi, lipsa evantului de inteligență recerut, slaba salarizare și alte împrejurări neprie-

nice poziției lui sociale, făceau timid pe învățătorul, nehotărât și puțin capabil de-o acțiune mai serioasă în cadrul datoriințelor sale ca om al școlii și vieții practice.

Dar aceasta stare nu mai putea dăinui. În virtutea inovațiilor ce se fac pe toate terenele vieții sociale, învățătorimea română, trebuie și ea să-și fiereze în acord comun ținta și scopurile aducătoare de folos învățământului și școlii în general.

Mulți se vor fi întrebând, că ce vreau să fac învățătorii în Cluj? Se desbată cele douăsprezece puncte din programul lansat. Nu este aici locul a desfășura punct de punct ce taie în viața învățământului și care interesează de aproape școala și pe învățător. Învățătorii vor ști să-și dea pe deplin seama — în cele două zile — despre tot ce interesează bunul mers al învățământului. Nu va fi vreme perdută, ci se vor desbata cu temeinicie și seninătate toate problemele școlare, cumpănindu-se toate chestiunile care recer urgentă deslegare. Tot acolo și atunci — după părerea mea — va trebui să se înjghebeze: *Unirea învățătorilor români din Ungaria*, care să-și fiină dacă nu an de an, baremi la trei ani diferite centre congresul didactic. Conferențele învățătorescilor tractuale ce se țin an de an să fie asemenea sinoadelor arhidiecezane, pe cari după natura lor le-am putea numi, *sinoade pedagogice*, iar congresele învățătorescilor tot stătea *congrese didactice*.

Reuniunile femeilor române din diferite orașe și comune, prin congresul ținut la Rusalii a. c. în Brașov, cu care ocaziune au încheiat: *Uniunea femeilor române din Ungaria* — ne-a dat o pildă strălucită de trezvie națională. Să fie acesta un îndemn pentru toți cei ce simt româneste și cari au un rol în aranjarea darurilor publice. Mulți dintre învățătorii noștri sunt nederiți, că adevărat congresul didactic ce se va țină în Cluj, nu va avea nici un rezultat real. Nu credem și nu e admisibil. Când o seamă de intelectuali întreprind o acțiune într-o anumită direcție și dacă nu izbutește, ideea călăuzitoare rămâne sfântă ridicând la o anumită valoare morală tagma, care i-a dat naștere. Chiar dacă nu vom avea nici un rezultat pipăbil — ideea ținerei congresului învățătoresc dovedește că a emanat din entuziasmul sacru al unor cărturari conștiinți de drepturile și datoriințele lor față de neam și față de instituțiile culturale ale lui.

Ghimbașanul.

ȘTIRI.

— 24 Iulie 1918.

Pentru fondul ziaristilor au mai contribuit, prin administrația ziarului nostru următorii: dl Aurel Oancea preot Pacifalu 1 cor.; d-na Ludovica Moroiu născ. Vlaicu, Săcele, 2 cor.; Reun. de cetire și cântări Romuli 1 cor. și dl Dr. Teodor Sbarcea medic în Satulung 2 coroane.

O cetate romană lângă Ekrene. Cetim în *Minerva*: Excelentul nostru colaborator d. G. Murgoci, profesor și geolog se află acum la Balce unde face interesante cercetări în împrejurimi pe noul pământ cucerit de armata română. Eri d-sa ne-a telegrafiat un fapt de o considerabilă importanță istorică:

Doi ofițeri români, în excursiunile lor de patrulare în jurul Balceului au descoperit în ziua de 20 Iulie rămășițele unei cetăți romane în localitatea numită Diș-Budak la circa 4 km. de departare de punctul Ekrene. Nu sunt acolo numai ziduri romane. Cei doi ofițeri români au găsit și monede, cum și vase romane foarte bine conservate. Unul din acele vase, găsite în cea mai perfectă stare a fost oferit colonelului comandant al trupelor din Balce, cu ocazia zilei sale de naștere. A fost luată măsură ca echipe de soldați să sapsă la Diș-Budak, pentru descoperirea tuturor urmelor cetății romane descoperite de ofițerii români.

Un bun cunoscător al istoriei d. Al. T. Demetrescu, care se află în regiunea Balceului, afirmă că localitatea Ekrene era cel din urmă punct la sud stăpânit de voevodul român Mircea cel Bătrân, iar numele Ekrene ar fi al vechii localități romane Krene. Turcii au pus o vocală înaintea numelui roman. Ekrene va fi, după cum se știe, localitatea la sudul căreia a fost înfrântă noua graniță a Dobrogei românești.

Distincțiune. Aflăm cu plăcere că inginer *Cornel Comanescu*, fiul venerabilului părinte Comanescu din Codlea,

a fost decorat cu *Coroana României* în gradul de cavalier.

Asociațiunea generală a pressei române a oferit alaltăieri un banchet numeroșilor ziaristi streini, cari se află în București. Au participat la acest banchet toți reprezentanții marilor ziare europene alături de colegii lor din România. În tot timpul mesei, care s-a servit la restaurantul *Modern*, a domnit între ziaristi cea mai vie animație. La șampanie s-a început seria toastelor, când au vorbit ziaristii tuturor națiunilor, și de fiecare dată orchestra întona imnul național al celui ce vorbea, fapt care a produs un viu entuziasm. Seria toastelor a început-o președintele *Asociației presei* dl Ciurcu, salutând pe ziaristi streini. Au urmat apoi la cuvânt mai mulți ziaristi streini dintre cari amintim pe d-nii: Trouvan (Havas) Kalina (Moscovia), Kenedy (Times), Dr. Redlich (Nene Freie Presse), Dr. Hodel (Frankf. Zeit.), Marincovici (Belgrad) Stambler (Paris — Midi și l' Home libre) etc, cari toți au salutat România și presa română. Aclamat fiind, s-a ridicat apoi dl N. Fleve, care a rostit o cuvântare des întreprinsă de aplauze entuziaste. Tribunalul spune, că deși nu e ziarist profesionist neavând darul scrisului, — a luat totuși parte la acest banchet, la care se simte atras ca veteran luptător pentru libertate în genere, și pentru libertatea cuvântului. Nu s-a vorbit la banchet — a spus dânsul — despre o singură națiune, despre americani. Amintește despre ei, fiindcă ei au dicționul: popoarele sunt toate bune, dar guvernele sunt toate rele. Dacă veșele popoare se războiesc, nu e pentru că așa vor dânsese ci pentru că așa voesc guvernele. Toate popoarele merită deopotrivă stimă. Iubitor al umanității, și ca fost colaborator al legii internaționale pentru pace, își exprimă dorința să vadă cât mai curând pacea restabilită. Fle — a terminat dânsul — ca guvernele toate să aibă simțul realității de a se mulțumi cu cât se poate și a se opri la timp; să profite de împrejurări, dar să nu le exploateze.

Un grănicer român atacat de pescari ruși. Din Tulcea se anunță că grănicerul Moraru Petre surprinzând trei pescari ruși pescuind în apele române, le-a adresat obcinuita somație. Pescarii atacând însă pe grănicer, acesta a împușcat pe unul dintre inșii și a prins pe al doilea. Al treilea a reușit să fugă.

Pentru masa studenților români din Brașov a contribuit dl P. Lucață căpitan în Sibiu suma de 20 cor. ca răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică.

Primească marinimosul donator sincerile noastre mulțămite. — Direc. școlaelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Pentru ajutorarea celor iaundși a intrat la administrația ziarului nostru suma de 10 cor., adevă jumatatea veniului dela petrecerea aranjată în 2 l. c. în Șelca-mare, trimisă de dl Nicolae Racoța medic în amintita comună.

O întorsătură în chestia scufundării *Titanicului*. Probabil, că în urma unei descoperiri recente, chestia scufundării vaporului *Titanic* să ia o nouă întorsătură. Se credea până acum și se susținea cu siguranță, că scufundarea vaporului a fost provocată de un munte de gheață. Foile din New-York scriu acum, că un căpitan al unui vapor, care a sosit zilele acestea în portul New-Yorkului, ar fi făcut unele declarații senzaționale, referitoare la catastrofa *Titanicului*. Căpitanul din chestia a declarat, că pe locul unde se scufundase anul trecut *Titanic*, ar fi observat o mare stâncă submarină, pe care se și vede o parte a vaporului scufundat. De mult se presupunea existența unei stânci submarine în acel loc, care însă nu fusese însemnată pe hărțile maritime. Nu e schis așadar, ca această stâncă să fi provocat catastrofa, fapt, care — dacă se va adevări — ar ameliora mult obliganțele de despăgubire ale societății *White Star Linie*, căreia îi aparține *Titanic*. Guvernul a pornit deja cercetare în acest senz.

Una dintre cele mai lungi linii telefonice este cea care s-a înființat de curând între Berlin și Londra. S-au și făcut încercări de comunicare prin această linie telefonică. Vorbirile s-au auzit foarte clar atât în Berlin cât și Londra. În săptămâna aceasta noua linie telefonică se va pune în circulație.

Joculuri între populația și armata din Indi. Din Calcuta se anunță: În interesul alinierii unei străzi, renumita moschee *Machljbete* din *Kbampur* trebuia dărâmată. Populația mahomedană însă s'a opus cu forța contra acestei

dărâmări. Intervenind poliția și armata, au avut loc adevărate lupte, cu prilejul cărora au fost omorâți treisprezece mahomedani și alți treizeci grav răniți. Șeful poliției împreună cu 40 de sergenți și soldați au fost de asemenea răniți.

Rugăciunea pentru d-na Pankhurst. Se știe că doamna Pankhurst, conducătoarea sufragetelor engleze, e internată de prezent la răcoara, unde își ispășește neabdădile, comise ca conducătoare a războinicelor amazoane. Soatele ei de luptă însă n-au uitat-o. Dumineca trecută, imensul public din catedrala din Londra a rămas deodată surprins, în timpul serviciului divin, de următoarea rugăciune a unui cor improvisat de sufragete:

»Mantuește Doamne pe Emilia Pankhurst, luminează-i căile ei și o eliberează pe dânsa. Indură-te Domne D zeule și ascultă rugăciunea noastră.»

În vreme ce credincioșii au rămas gură-cască la auzul acestei rugăciuni neașteptate, cântată pe o melodie cu totul deosebită de a cântărilor bisericesti, sufragetele au încercat să-și înceapă din nou rugăciunea. Nu le-a succed însă căci publicul, revoltat de atâta îndrăzneală, s-a năpustit asupra cântărețelor, cărțile de rugăciuni au început se sboare pe deasupra capetelor și după o părălială săvrăvă sufragetele au fost scoase cu forța din biserică. Ca să nu se repeteze cazul și după prânz la vecernie, intrarea bisericii a fost păzită de un grup de jandarmi, dar la vecernie sufragetele nu s-au mai prezentat.

Știri mărunte. Din Salonic se anunță că Soc. arheologică din Atena a obținut autorizația de a face săpături lângă satul *Alakilia*, unde ar fi ruinele orașului antic *Pella*. Lucrările vor începe după încheierea păcii.

— În urma cazurilor de holeră ivite în România, toți călătorii cari sosec din părțile unde s-a ivit această epidemie, sunt supuși, la Predeal, unei esaminiări medicale.

— Din fabricale de oțel din *Haggingen* — după cum se anunță din *Colonia* — au fost dimși 340 de ofițianți și muncitori, din cauza lipsei de lucru.

— Mai multe cazuri de holeră s-au ivit și în *Smirna*.

— În oodae a hotelului *»Herzog»* din *Pöstyen* a fost aflat mort pasagerul *Anton Dande* din *Arad*. Pe masă lăzase o scrisoare cu următoarele cuvinte: *»În urma studiilor mele filosofice am ajuns în conflict cu D-zeu.»*

— Două submarine engleze, cari luaseră parte la manevrele flotei engleze, au dispărut, fără ca de atunci să se mai știe ceva despre soartea lor. Pentru căutarea lor au fost trimise mai multe torpiloare.

— Din *Arad* se anunță noul revărsări de ape. La *Turda* a căzut grindină, care a cauzat pagube colosale.

Nou advocat român. D-l *D. Sever Dan*, fost redactor la ziarul nostru, și-a deschis cancelaria advocațială în *Cluj*, strada *Szentegyház* nr. 21.

În tipografia noastră avem lipsă imediată de un colegătur-mașinist și un colegătur. Reflectanți să se adreseze administrației ziarului nostru.

AVIZ. Caut un scriitor în cancelaria mea advocațială începând cu 1 Septembrie a. c. Condițiuni foarte avantajoase. Dr. *Nicolae Boeriu*, advocat *Sárkány* (Fogaras m.)

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provăzută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant *Wien* l. *Tuchlauben* 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Industria de casă românească.

— Dela școala pentru economia și industria de casă a Reuniunii femeilor române din Sibiu.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. În urma experiențelor făcute la școala de menaj și industrie de casă, a hotărât a aduce programului de până acum unele modificări pe care le află necesare, pentru a putea da elevelor, care frecventează aceste cursuri, pregătirea necesară. Având în vedere și bapregătire a fetelor noastre pentru marea și frumoasa chemare ce ele au în

vieată, și constatând puțină educațiune națională pe care o primesc în școlile străine, reuniunea a hotărât a face din școala de menaj nu numai un curs de bucătărie, ci un curs de completare al studiilor, un curs, în care elevele pe lângă partea teoretică și practică a ocupațiunilor casnice să poată primi și instrucțiunea necesară în toate direcțiunile, pentru a putea corăspunde pretențiunilor timpului de azi, care cere dela femeie pe lângă însușirile casnice și o instrucțiune mai îngrijită. În special se va da atențiune în acest curs educațiunii naționale, de care se simte atâta trebuință în țara noastră. Pentru ca elevele să poată primi instrucțiunea și educațiunea necesară, Reuniunea a găsit nesuficient timpul de trei luni, care forma până acum un curs, și anul acesta a hotărât ca durata cursului să fie de cinci luni.

Școala pentru economia și industria de casă, are o secțiune economică și una industrială. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde o parte teoretică și una practică.

Cursul acestei secțiuni durează cinci luni, dela 1 Septembrie st. n. până la 1 Februarie, sau dela 1 Februarie până la 1 Iulie st. n.

Secțiunea industrială cuprinde un curs de 5 luni și un curs de un an. Instrucțiunea în ambele secțiuni e în limba română; elevele pot lua lecțiuni de limba franceză sau germană, de muzica instrumentală sau vocală, de pictură etc. Afară de aceste cursuri școala mai are un curs special de *bucătărie fină*, care începe la 1 Februarie st. n. și durează până la 30 Aprilie, iar la 1 Iulie se deschide un curs de *văpșit lăna în colorii vegetale*. La acest curs elevele pot fi numai externe.

Pentru diferite amănunte și taxe necesare, cei interesați să se adreseze la direcțiunea școlaeli.

ULTIME ȘTIRI.

Ședința plenară de ieri.

— Scrisoare express.

București, 6 Aug.

În ședința de ieri, (Marți) d-l *Titu Maiorescu*, deschizând desbaterele a făcut, în mod oficial cunoscut delegaților balcanici că *Austria* și *Anglia* au anunțat prin reprezentanții lor că într'un caz eventual, când vor socoti că interesele generale au fost neglijate, își rezervă dreptul de a lua inițiativa unei conferințe europene, pentru revizuirea tratatului de pace din *București*. D-l *Maiorescu* a insistat ca delegații să accelereze lucrările lor și să încheie cu o oara mai de vreme pacea, pentru a înălțura o asemenea acțiune a Europei, ce ar fi în desavantajul tuturor Statelor balcanice, fără excepțiune.

Primul ministru al României a atras atențiunea conferinței de pace că termenul acordat pentru suspendarea ostilităților, se apropie de sfârșitul său, și în consecință a rugat încă odată pe delegații balcanici să se grăbească a cădea de acord, și a semna cât mai neîntârziat preliminăriile păcii.

D. *Maiorescu* după ce a făcut această comunicare a declarat, că în ședința de astăzi speră ca delegații vor înălțura ultimele obstacole, și înțelegerea completă va fi îndeplinită.

D. *Venizelos*, luând apoi cuvântul a dat cetire următoarei telegramme, pe care o primise cu puțin înainte, din partea regelui Greciei:

Livonnovo, ora 10 dim.

»În acest moment, sunt înștiințat că bulgarii parlamentari au venit la avant-posturi să declare că primul armistițiu se termină la ora 1 d. a. și că prin urmare între 12 și 1 ei vor ataca. Declar că în acest caz voi ordona atacul general al trupelor mele.»

După cetirea textului acestei telegramme, a luat cuvântul delegatul bulgar *Toneff* afirmând că fără a pune la îndoială știrile trimise de regele Greciei, crede totuși imposibil, că ar fi cu putință, ca un militar să poată admite că se pot urma ostilitățile pentru o singură oră între două armistiții. De oa-

rece în telegramă nu se specifică localitatea, unde faptul s'a petrecut, d. *Toneff* a cerut delegaților greci să-și specifice acea localitate pentru a putea la rândul d-sale lua măsurile impuse de împrejurări.

Conținutul acestei telegramme, și mai ales răspunsul d-lui *Toneff*, au turburat pentru un moment atmosfera congresului.

O oră dnpă terminarea conferinței, însă, *Venizelos* primi o a două telegramă explicativă, din partea generalului *Dusmanis*, șeful statului major grec, care telegramă mă lămurește situația. Iată telegrama:

»După declarațiunile comandantului nostru din avantposturile la sud de *Djumala*, făcută la ora 11 dim. cu privire la armistițiu, în urma cărora declarăm că în cazul unui atac al armatei bulgare, asupra ori-cărui punct, întreagă armata greacă ar fi primit ordin de a începe ostilitățile, comandantul bulgar a răspuns că privește deasemenea armistițiu ca continuând fără întrerupere și că a fost o greșită înțelegere a parlamentarilor bulgari, cari n'au priceput bine instrucțiunile ce li s'au dat.

Până în acest moment, ora 1 și jum., la avant-posturi domnește liniște.

Cu tot incidentul din ședința de ieri lucrările conferinței sunt atât de înainte încât azi sau cel târziu mâine, *Joi*, preliminările păcii vor fi înomis semnate. Cauza, că în ședința plenară de ieri nu s-au făcut comunicări cu privire la studiul tratatelor urmate în consfățuirile particulare ale delegaților este, că până la acea oră nu sosiseră din partea regelui Greciei și Sârbiei instrucțiunile cerute de ministrul *Venizelos* și *Passici* privitoare la ultimele cedări.

Până la sosirea răspunsului, continuă întrevederile diplomatice. D-l *Venizelos* a fost vizitat ieri de d-nii *Șebeco* și *Blondel*, reprezentanții Rusiei și Franței, iar d-l *Passici* a avut o întrevedere cu prințul de *Fuerstenberg*.

Azi dimineață se vor întruni delegații bulgari și sârbi, iar la ședința plenară de orele 4 se va comunica probabil rezultatul definitiv asupra cărui trebuie să se semneze protocolul păcii în ședința de *Joi*. Totul trebuie să fie complet gata până *Vineri* la amiază. Delegații vor părăsi țara, probabil Duminecă.

Azi noapte la orele 3 a sosit răspunsul regelui *Constantin* la telegrama trimisă de ministrul *Venizelos* în chestia Cavalei. Regele Greciei înlesnește prin răspunsul său încheierea păcii, consimțind să se cedeze Bulgarilor, o parte din județul *Cavalei*, portul și insula *Tasos* rămânând Grecilor.

Demobilizare.

Armata română va fi demobilizată foarte curând. Toate ordinele premergătoare s'au și dat și unele măsuri privitoare la rezervă au și început să fie puse în aplicare.

Demobilizarea se va începe cu trupele aflătoare de partea stângă a *Dunărei*. Pentru celelalte trupe demobilizarea se va face cu oarecare încetinire intenționată, din motive sanitare. E vorba să se preîntâmpine primejdia holerei.

Dar nu este iminentă numai demobilizarea armatei române ci și demobilizarea generală. În momentul când se va spune cuvântul hotărâtor asupra păcii, și el va fi rostit cel mai târziu mâine, se va cere ca beligerenții să procedeze la demobilizare. Cererea se va face de către delegații bulgari — deși demersuri în acest sens s'au făcut mai dinainte și din alte părți.

M. Sa Regele va pleca probabil *Vineri* la *Sinaita*, unde *Sâmbăta* va avea loc un dineu de gală în onoarea delegațiilor.

Direcțiunea generală a serviciului sanitar a comunicat aseară că, în urma analizei bacteriologice făcute, s'a constatat că țărâmul *Vasile Șten* în etate de 60 de ani, cu locuința în *București*, a sucombat de holeră. Din partea direcțiunii generale a serviciului sanitar se mai comunică că în comuna *Vișoara* (*Teleorman*) s'au ivit trei cazuri de holeră dintre cari unul mortal.

Sunt deci două focare în țară: unul la *Ștefănești* (*Ilofov*) și altul la *Vișoara* (*Teleorman*) precum și un caz de holeră în *Capitală*.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: *Branice* & *Comp*
Redactor responsabil:
Ioan Erolea.

INCHIDEȚI GURA... dacă ai dinți urâți cumpără-ți un tub de pastă de dinți din cărbuni de tei „REFORM“ cu 70 bani. — Folosind-o 3 zile vei avea dinți albi ca zăpada.

Atunci vorbește și spune-i ori și cui, că acest minunat preparat l-ai cumpărat în prăvălia lui E. A. Orendi și drogueria Lang și Theil în Târgu Grăului

WICHT OTTO, inventator și esclusiv singurul fabricant, farmacia „Orangyal“ în Tatrang, comitatul Brașov. — Laborator chimic. — Singurul preparat care nu atacă dinții

PFAFF

Mașini de cusut

UNDERWOOD, mașini de scris, ROATE ARMATE „KOSMOS“ roate pentru popor din fabrica de arme Steyr.

OTTO WETZEL,

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 30.

Atelier de reparaturi pentru mașini de cusut de toate sistemele, mașini de scris și biciclete. 38-52

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESER

Atelier dentistic, Specialist în Coroane și poduri de aur etc.
Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 oare. Duminica și sâmbătoarea dela 9-12 oare a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului 46. | Lângă Hotel Continental.

STERN ANTAL. Atelier de croitorie pentru bărbați.

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 18.

Aduc la cunoștința on. publică că mi-a sosit stoffe moderne pentru sezonul de **primăvară și vară.**

Execut după măsură, ori și ce vestimente; croială, modernă. Serviciu solid, cu prețuri moderate.

28-25 — Pentru studenți costume cu 10% rabat. —

Apă minerală. Societate pe acții a birșăilor.

Recomandă apa minerală, scoasă după cel mai nou sistem din

Isvorul Bodoker Vilma

de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la toate învechite, are efect alinător și vindecător.

Isvorul „Bodoker Vilma“ e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ieftină.

Administrația: **Strada Orfanilor Nr. 17. Brașov.**

Telefon 509. (51-50).

Vânzare de mărfuri dela o concurs-masa,

rașov, Strada Poștii Nr. 59,

(lângă Atelierul de corsete a firmei Rapaport)

Se vând: Ciorapi, mănuși, ridichile, cămăși, gufere, cravate, parisoale, umbrele, dantele, peptini, albituri, cusături cu mâna, pânzării etc.

Vânzarea durează numai timp scurt.

(7-10)

O fabrică din București

caută

Un Funcționar

Se cere: cunoștințe comerciale generale, cunoștință perfectă în scris și vorbit a limbilor germană și română, etate 20-25 ani, necăsătorit român, serviciu militar îndeplinit.

Oferte sub „Durabil“ la Administrația „Gazetei Transilvaniei“

Seminte economice!

Și adevărat: Sămânță de sfeclă și de ierburile în toate felurile, sămânță de trifoi și lăună marfă aleasă și fără mătase cu atest și plombă de stat, toate în calitate cea mai bună și cu prețurile ieftine.

Totodată ne permitem a recomanda la Domniile economi

varul nutritor alui Barthel din Viena

al cărui singur deposit pentru comitatul Brașovului și comitatelor vecine să află la noi (20-20)

J. L. & A. Heschaimer BRAȘOV.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1912 1913

14 Iulie	Activ:	6 Iulie	13 Iulie
215.856,968	153.898,968 (stoc. Janr. 61958000) (met. Irate c. aur 56668000)	183.804,758	207.860,164
645,015	Argint și diverse monede	2.144,206	1.966,566
159.664,542	Portofoliu Român și străin	176.351,395	192.527,686
16.807,736	29388700 (Impr. pe ef. pub. 19.150.400)		
18.273,740	18567072 (Incert) 15.747.538	56.402,614	47.955,772
11.999,854	Imprumutul Statului (fără dobândă)	12.802,059	12.802,059
17.443,877	Efectele Capital. Social	11.956,544	11.956,544
4.189,321	Efectele fondului de rezervă	17.144,877	17.129,877
6.226,959	Efect. fond. de amort. mob. și mas. Imobile	4.104,781	4.104,781
817,571	Mobilier și Mașini de Imprimerie	6.449,096	6.449,959
141,701	Cheltuieli de Admini-trațiune	887.980	888,070
115.268,525	Efecte și alte valori de păstrare	22,804	277,899
69.072,383	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	114.883,777	143.706,627
79.666,300	Conturi curente	150.845,398	151.420,614
9.753,699	Conturi de valori	48.925,211	55.437,819
2.198,597	Conturi diverse	16.771,791	16.523,635
723.026,788		3.977,475	4.948,268
		807.474,766	875.956,330
	Passiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
32.456,931	Fond de rezervă	34.608,682	34.608,682
4.834,186	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5.151,834	5.151,834
459.725,480	Bilete de Bancă în circulațiune	444.748,660	448.381,200
3.035,011	Dobânzi și beneficii diverse	3.646,903	3.646,903
258,697	Conturi curente și recep. la vedere	221,889	484,252
6.709,854	Efecte și alte valori de restituit	16.755,952	51.138,703
184.340,908	Conturi diverse	265.729,175	295.127,241
19.665,721		24.611,671	25.417,515
723.026,788		807.474,766	875.956,330

Taxa: Scont 6%, «Dobânda» 6%.

Anunț de licitație.

În 25 și 26 August st. n. 1913 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 19 Maiu 1912 până inclusive în 20 Iulie 1912 și anume: sub numărul 6997 1912 până inclusive cu Nr. 10058 1912 al căror termin a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul casei de zălog, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Clasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie Cositor, flanel, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau îndoiria amanetelor se poate face numai până cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Erassó, 2 August 1913.

2-2. Casă de amanetare orășenească.

N. I. FOLYOVITS SUCC.

Holt rich-Ujhelyi,

BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați

— Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete. 96-104

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

Publicațiune.

Compososoratul de pădure a foștilor coloni din Toderița, — comitatul Făgăraș, — în 24 August 1913. la 10 ore a. m. în cancelaria comunală din Toderița vinde în licitațiune publică și în oferte închise 650 stânjini sculte de lemne de fag crepate lucrute de prima calitate, aflătoare în pădurea compososoratalui »Rachita« pe hotarul comunei Șinca nouă.

Prețul strigări 11 cor 50 flileri de fiecare stânjin. —

Vadiul să va depune în suma de 750 coroane în bani gata sau în hirtii prețioase de stat. —

Condițiunile de licitație și contract în oarele oficioase să pot vedea la președintele compososoratalui și la oficiul silvanal din cerc din Seroaia. —

Toderița în 18 Iulie 1913

În numele compososoratalui **Lazar Sberneca.** președinte, învâștor.

S-a deschis din nou

Restaurantul

dela Promenadă

Renovate din nou toate localitățile, modern aranjate două săli de mâncare, cameră separată, Terasă cu mese și grădină.

Bucătărie de clasa plimă, Bere excelentă Dreher, Vin de masă curat. Diferite sorturi, Vin în butelii, Șampanie, Licheruri etc.

Prețuri solide! Serviciu cu atenție!

Imi iau voie a invita pe On. public din oraș și jur a vizita Restaurantul, recomand bucătăria care este vestită ca foarte bună. Primele abonamente pentru cost în Restaurant și afară cu preț moderat.

Cu toată stima:

Peter Renovich

birșă.

26-52

Prapurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiă este provăduță cu maro de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prapurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai carbice și stenoși și pânzate, în contra sărurilor și acrolei în stomac, constipațiunei creșcute, suferinței de flat, congestiunii de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bătăi fomeses și a luatei acest medicament de casă o răscădare ce creșce marea de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Cor. 2 — Falsificățiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein sare și a lui Moll.

Varie-til nume: dacă fiecare este provăduță cu marca: scuire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire soris) prin trare), alină durerile de gât și reumatism și a altor urmări de reoală.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2 —

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivațea și curățarea a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. 1.50

Fiecare bucată de săpun, pentru copii este provăduță cu marca de apărare A. Moll.

Trimitearea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tacklauer c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciile se efectuează dintr'un răspuns

La deposite să se cereă anumit preparatele provăduțe în iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposit în Brașov: **Carl Schmidt,** farmacist. 29-40

Odăi frumose mobilate se închiriază lunar, sau cu ziua cu preț ieftin în

Villa Kertsch.